

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa T. J.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji "[...]" S.A. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 2 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 marca 2018 r., sygn. akt VI ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji [...]. S.A. w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 marca 2018 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano m.in. że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona. W skardze kasacyjnej wskazano, że istotne zagadnienia prawne ma dotyczyć tego, czy uzasadnionym i celowym kosztem, o którym mowa w art. 444 § 1 k.c., będącym w normalnym związku przyczynowym ze szkodą, jest zakup przez niepełnosprawnego poszkodowanego mieszkania na parterze w sytuacji, gdy dysponuje on tytułem prawnym do innego, większego lokalu. Skarżący podniósł, że ta kwestia nie była dotąd rozstrzygana przez sąd Najwyższy, którego orzecznictwo ogranicza się do obowiązku pokrycia „wszelkich kosztów”, których żądanie było konieczne i celowe.

Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku przeczy podniesionym w skardze kasacyjnej zarzutom naruszenia prawa materialnego. W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd Apelacyjny odniósł się do zarzutów apelacyjnych i w tym zakresie przedstawił szczegółowe motywy. Dokładnie i przekonująco wyjaśnił, z jakich przyczyn w realiach sprawy uznał zakup mieszkania na najniższej, naziemnej kondygnacji budynku za uzasadniony, a w konsekwencji - wydatek z tym związany za pozostający w normalnym związku przyczynowym (art. 361 § 1 k.c.) ze zdarzeniem szkodowym i szkodą na osobie, jaką poniosła powódka. Jednocześnie podkreślić należy, że istotne jest pojęcie szkody pozostające w normalnym związku przyczynowym, a to zostało wyjaśnione w orzecznictwie. Sąd II instancji uzasadnił zatem przyczyny, które zadecydowały o zaliczeniu do kosztów objętych obowiązkiem odszkodowawczym pozwanego zakupu przez powódkę jednopokojowego mieszkania na parterze, ułatwiającego zarówno możliwość przemieszczania powódki, jak i opiekę nad nią.

Podkreślić należy, że przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., rozumie się problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, tzn. jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Jednocześnie jego wyjaśnienie powinno być niezbędne dla rozstrzygnięcia danej sprawy i pozostawać w związku z podstawą faktyczną i prawną wyroku. Trzeba zatem wykazać, że określone zagadnienie nie zostało rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a jego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 3 lutego 2012 r., II UK 271/11, niepubl.; z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, niepubl.).

Skarga kasacyjna pozwanego nie spełnia powyższych wymagań. Sformułowane zagadnienie nie ma charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i powiela zarzuty sformułowane w ramach podstaw skargi. Chodzi o konkretne ustalenia i ich ocenę. Powołując się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, skarżący polemizuje z dokonaną przez Sąd Apelacyjny oceną faktyczną i prawną. Sformułowane przez skarżącego wątpliwości na tle wskazanych przez niego przepisów nie mają więc natury rzeczywistych problemów. Osadzone są w okolicznościach sprawy, której dotyczy skarga i są związane z trudnościami stosowania prawa, które zawsze towarzyszą podejmowaniu decyzji. Sąd Apelacyjny jednoznacznie wskazał, że koszt zakupu jednopokojowego mieszkania na parterze uznał za objęty obowiązkiem odszkodowawczym „w okolicznościach rozpoznawanej sprawy”, powołując jednocześnie orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące różnego rodzaju kosztów objętych dyspozycją art. 444 § 1 k.c. (s. 10 uzasadnienia). I o ile można nie do końca można zgodzić się ze stwierdzeniem, że bez znaczenia jest okoliczność, jaki tytuł prawny przysługiwał powódce do uprzednio zajmowanego mieszkania (co jest sprzeczne z wywodami Sądu Apelacyjnego na temat możliwości dysponowania lokalem przez powódkę), to w tym wypadku mieliśmy do czynienia z mieszkaniem komunalnym, a więc niestanowiącym własności powódki, która nota bene podejmowała próby jego zamiany, co ustalił Sąd II instancji i czego nie sposób kwestionować w ramach postępowania kasacyjnego.

W związku z tym skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie. Przedstawione pytanie stanowi w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną prawną Sądu II instancji oraz próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd II instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Na marginesie tylko można wskazać, że pytanie zostało niewłaściwie sformułowane, gdyż abstrahowało od podstawy faktycznej wyroku, a odpowiedź na nie spowodowałoby i tak niemożność rozstrzygnięcia w tej sprawie. Pojęcie „tytuł prawny” jest bardzo pojemne, a tu mieliśmy do czynienia - jak wskazano - z sytuacją, w której lokal nie stanowił własności powódki, w konsekwencji czego powódka nie mogła tego lokalu sprzedać, a uzyskanych środków przeznaczyć na zakup nowego lokalu. Ponadto było to mieszkanie na czwartym piętrze, w bloku bez windy. Tych elementów w pytaniu nie zawarto.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.